

Ιστορίες λογίων: πάντοτε ίδιες

Τό καλοκαίρι 2002, τό τυχαίο γεγονός τής πρόσβασης σέ μία διαρκή, σχετικά γρήγορη σύνδεση στό ίντερνέτ, μου άνοιξε τήν δυνατότητα νά περάσω πολλές ώρες χρησιμοποιώντας τήν μηχανή άναζήτησης του ψηφιακού τμήματος τής Έθνικης Βιβλιοθήκης τής Γαλλίας (<http://gallica.bnf.fr>) εις άγγραν νεοελληνικού ένδιαφέροντος πληροφοριών. Ή άπασχόληση αυτή συσσώρευσε, ύστερα από κάποιο χρόνο, ένα ύλικό ποικίλου ένδιαφέροντος, τό όποιο ποσοτικά άντιστοιχεί σέ περίπου δύο χιλιάδες τεμάχια, τίς περισσότερες φορές «άποκόμματα» (ψηφιακά) περιοδικών έντύπων, κάποτε κεφάλαια βιβλίων, μερικές φορές άυτοτελείς τίτλους (άποθνευμένα σέ μερικές δεκάδες σιντί και μακίρι νά δρισκόταν κάποιος νά τά θάλει σέ μία τάξη). Ένα δείγμα τού ύλικού αυτού είναι τό κείμενο, τό όποιο σέ ελληνική άπόδοση δημοσιεύεται έδω. Η μικρή ιστορία πού άφηγείται τό κείμενο αυτό, μου φάνηκε ένδιαφέρουσα και αυτός είναι ό μοναδικός λόγος γιά νά τόλμίσω νά τήν άποδώσω ελληνικά και γιά άλλους άναγνώστες στους όποιους μπορεί νά είναι, όπως και σέ έμένα, άγνωστη. (Έλπίζοντας πώς ούτε σέ χωράφια άλλων μπαίνω ούτε προκαλώ -λόγω λειψής ένμέρωσης- κάποια άθέλητη επανάληψη.) Ή ελληνική άπόδοση έχει γίνει αρκετά γρήγορα και

χωρίς φιλοδοξία άλλη από τό νά μεταφέρει τά γεγονότα πού άφηγείται τό κείμενο. Ή άπόδοση αυτή είναι δυνατό νά περιέχει κάποια λάθη, πραγματολογικά (π.χ. άπόδωσα τά όνόματα τών μηνών του «ήμερολογίου τής Γαλλικής Έπαναστάσεως» όπως τά δίνει τό λεξικό τού Ήπιτη, χωρίς νά έλέγξω παρατέρα), ίσως και κάποια λάθη κατανόησης [π.χ. ή έκφραση «dans le grenier du pere (qui arrive)», γιά τήν όποία δέν βοήθα καμία πληροφορία σέ κανένα λεξικό από αυτά πού μόρρεσα νά συμβουλευθώ και γιά τήν όποία κανένas άνθρωπος, από αυτούς πού ρώτησα, δέν μόρρεσε νά μέ φωτίσει και έτσι τήν μετάφρασα, από τά συμπραζόμενα, «στό σακκούλι του (καινούργιου) πάπα»]. Τό γαλλικό πρωτότυπο είναι προσιτό ήλεκτρονικά στή διεύθυνση πού προαναφέρθηκε, όπου μπορεί νά άναζητηθεί μέ τά στοιχεία N054718. Άς σημειώσω πώς ό συντάκτης αυτού τού κειμένου έκανε μία μικρή συμπλήρωση, τέσσερα χρόνια αργότερα, δημοσιεύοντας στό ίδιο έντυπο ακόμα «Μία έπιστολή του Ντ'Ανς ντε Βιλουαζόν στον Πρώτο Ύπατο», *Εφημερίς τών λογίων*, Ιούλιος 1913, 320-321 (ό όόμος ψηφιοποιημένος είναι και αυτός προσιτός, όπως παραπάνω, μέ τά στοιχεία N054723).

Νίκος Γουλανδής

Ή ελληνιστής Ντ'Ανς ντε Βιλουαζόν (D'Anse de Vilvoisin) και ή δημιουργία έδρας νέων ελληνικών στό Κολλέγιο τής Γαλλίας

Ήφημερίς τών λογίων (*Journal des Savants*) Άπρίλιος 1909 σελίδες 149-156

Ήχω άφηγηθεί άλλου', και ήταν ήδη τότε γνωστό, πώς έλαβε ό Βιλουαζόν τό 1799 τήν έξουσιοδότηση νά κάνει ένα έλεύθερο και επί πληρωμή μάθημα ελληνικής φιλολογίας άρχαίας και νέας σέ μία από τίς αίθουσες τής Έθνικης Βιβλιοθήκης, στήν ίδια αίθουσα όπου ό Μιλέν (Millin) έκανε τόν γεωμώνα τό μάθημά του άρχαιολογίας και πώς τόν επόμενο χρόνο, κατόπιν μακροχρόνιων διαπραγματεύσεων στις όποιες άναμίχθηκε ή κυρία ντε Στάλ (Mme

de Staël), πέτυχε ώστε τό μάθημά του φιλολογίας μεταποιημένο σέ μάθημα νέων ελληνικών νά προσαρτηθεί στή Σχολή Ζωντανών Ανατολικών Γλωσσών, έγκαταστημένη εκείνο τόν καιρό στά κτήρια τής Έθνικης Βιβλιοθήκης. Άπό τόν μήνα Δεκέμβριο 1800, τό όνομά του υπάρχει στά προγράμματα και ό ίδιος πήρε πλέον θέση μεταξύ τών καθηγητών αυτής τής σχολής. Όμως ή θέση αυτή είναι υποδεέστερης σειράς. Ή άμοιβή του δέν ήταν παρά τό μισό

της άμοιβης των συναδέλφων του και κανένα διάταγμα δέν ήρθε να δώσει επίσημη επικύρωση στο μάθημά του, τό όποιο διατήρησε έτσι έναν χαρακτήρα προσωρινότητας.

Ήταν μία κατάσταση άβυσσική και έπισφαλή εναντίον της όποίας ο Βιλουάζόν δέν στοιμάησε να ένιωταται για τέσσερα χρόνια. Μία πρώτη ικανοποίηση του δόθηκε στην άρχη του έτους 1801. 'Ο Σαπτάλ', λίγο καιρό μετά την άφιξη του στο 'Υπουργείο, του χορήγησε ένα «δώρο» χιλίων διακοσίων φράγκων». 'Ομως τό δώρο δέν μορούσε να του άρκεσει. 'Εχοντας καταστραφεί στη διάρκεια της 'Επανάστασης άπό την έξαργύρωση σε άνοιτάτα [χαρτονομίσματα της 'Επανάστασης] των σημαντικών προσόδων που κατείχε -στην άλληλογραφία του μιλάει για ένα εισόδημα είκοσι τεσσάρων χιλιάδων φράγκων-, συντηθίμενος σε έπισημη διαβίωση, χρειάζοταν για να ζήσει, πόρους σημαντικότερους άπό την άποξημώσή του και την μέτρια άμοιβή του. Και δέν θά έπρεπε να προκαλεί έκπληξη ότι επιδίωξε να θρει τέτοιους πόρους. Μία πρώτη ευκαιρία φάνηκε να παρουσιάζεται μέσα στο καλοκαίρι του 1801. 'Απλώθηκε ή φήμη πώς ο Λεμπλόν (Leblond)', έφορος της Βιβλιοθήκης των Τεσάρων 'Εθνών -ή σημερινη Μαζαρινειος Βιβλιοθήκη-, πρόκειται να υποβάλει την παραιτήσή του. Δίχως να περιμένει επιβεβαίωση της φήμης, ο Βιλουάζόν άποφάσισε να ζητήσει την διαδοχή του Λεμπλόν. 'Ομως άντι να άπευθυνθεί στον 'Υπουργό, στις 3 'Ιουλίου έγραψε άτευθείας, μολοντί ακόμα δέν τόν γνώριζε, στον Πρώτο 'Υπατο, ό όποιος συγκέντρωσε στα χέρια του κάθε μέρα και περισσότερο όλα τά στοιχεία της έξουσίας:

Πολίτη πρώτε ύπατε',

Μολοντί δέν έχω καθόλου την τιμή να μέ γνωρίζετε, τολμά να πάρω την έλευθερία να άπευθυνθώ μέ την πιο άκόλλητη έμπιστοσύνη στον έννοούμενο των Μουσών και της Νίκης, στο νεαρό ήρωα αυτόν, ό όποιος περισσότερο ακόμα και άπό τόν 'Ηρακλή της αρχαίας 'Ελλάδας, άξίζει τόν τίτλο του Μουσηγέτη, δηλαδή τόν τίτλο του ήγέτη και όδηγο των Μουσών.

Μέλος, ήδη άπό την ηλικία των είκοσι χρόνων', της 'Ακαδημίας Γραμμάτων του Παρισιού και των δώδεκα διασημότερων 'Ακαδημιών της 'Ευρώπης, συγγραφέας μεγάλου άριθμού έργασιών για την ελληνική φιλολογία, την άξια των όποιων δέν μου άνήκει να άποτιμήσω, ορίσσομαι, περασμένα τά πενήντα, ν έχω χάσει μέ τίς άποξημώσεις σε χαρτονομίσματα μία σημαντική περιουσία. Τελείως καταστραμμένος, ληπούμαι λιγότερο, Πολίτη πρώτε ύπατε, για την άπάλεια του πλούτου μου, παρά για την δυνατότητα

νά επιδοθώ άπερίσπαστα στη μελέτη, τό κύριο πάθος μου, και γιά την παρηγοριά να μπορώ να συνεχίσω τό έργο μου για την 'Ελλάδα άρχαία και νεότερη, έργο που είναι καρπός τριάντα χρόνων επίμονων έργασιών, κοπιωτικών έρευνών και έννιά χρόνων ταξιδιών στην 'Ιταλία, στη Γερμανία, στην 'Αθήνα, Θήβα, Κόρινθο, 'Αργος, Σπάρτη, στην Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, 'Εφεσο και σε τριάντα τέσσερα νησιά του Αιγαίου άρχιτελάγους.

'Η θέση εφόρου των βιβλίων των Τεσάρων 'Εθνών, ή όποια θά είναι κενή λόγω παραίτησης του πολίτη Λεμπλόν, θά μέ άποξημιάνε, Πολίτη πρώτε ύπατε, άφ' ενός για τίς άπώλειές μου, θά μέ καθιστώσουν έντενη παρχοντάς μου κατοικία έν μέσω των βιβλίων καθώς και μία αξιοπρεπή διαβίωση, και φέρνοντάς με σε θέση να καταπιαστώ πάλι μέ τίς έργασίες μου που δέκομε ό σκληρός νόμος της άνάγκης. 'Αν εύραστηθετε να μου παραχωρήσετε αυτή την χάρη, Πολίτη πρώτε ύπατε, θά έπαναλαμβάνω άνεγκώς αυτόν τόν στίχο του Βιργίλιου στον Αύγουστο: *Deus nobis haec oia fecit* ['Ένας θεός μας έδωσε αυτή την άνεση].

Z. B. VELOSINI

'Εχω πολλές ύποχρεώσεις στις όποιες πρέπει να άνταποκριθώ και όλο και όλο μέσο συντήρησης. Ένα έτσιο δώρο χιλίων διακοσίων φράγκων, τό όποιο διαθέτω χάρη στην καλοσύνη του πολίτη Σαπτάλ, 'Υπουργού 'Εσωτερικών, και την άμοιβή μιας έδρας ελληνικής φιλολογίας στην 'Εθνική Βιβλιοθήκη. 'Αλλά και πάλι, Πολίτη πρώτε ύπατε, έως ότου άποφασίσετε την όριστική όργάνωση αυτής της προσωρινής έδρας, δέν λαμβάνω παρά τό μου τό μισθό που άντιστοιχεί σε αυτή την έδρα, ενώ οι νέοι συνάδελφοί μου, οι καθηγητές της άρabis, της περσικής, της τουρκικής, της αρχαιολογίας άπολαμβάνουν τό σύνολο της άμοιβής.

Τολμά λοιπόν, Πολίτη πρώτε ύπατε, να σας ζητήσω αυτή την θέση στην Βιβλιοθήκη των Τεσάρων 'Εθνών και να σας ικετεύσω να θελήσετε να ζητήσετε να σας γίνει άπολογισμός των έργασιών μου και της κατάστασής μου άπό τόν πολίτη Σαπτάλ, 'Υπουργό των 'Εσωτερικών, άπό τόν πολίτη 'Υπατο Λεμπρέν (Lembrien), άπό τόν πολίτη Φουγκρονά (Foucou), σύμβουλο του κράτους, και άπό κάθε γάλλο και ξένο λόγιο άσχολούμενο μέ την σπουδή την τόσο παραμελημένη της ελληνικής και της ρωμαϊκής αρχαιότητας. 'Η καλοσύνη σας θά έφτανε στο έπακρο άν μέ τιμούσατε μέ ένός λεπτού άκρόαση.

'Απευθίνω χαρτετισμό και θαθύτατο σεβασμό, Πολίτη πρώτε ύπατε.

Ντ' Άνς ντε Βιλουαζόν
δόδος Μπέρβ, άρ. 22

‘Ο Λεμπλόν δέν υπόβαλε τήν παραίτησή του και δέν πήρε τή σύνταξή του παρά τό 1805. ‘Ο Βιλουαζόν δέν μπόρεσε λοιπόν νά τόν διαδεχτεί, αλλά τό γράμμα του δέν στάθηκε άχρηστο. Τόν έφερε σέ έπαφή μέ τόν Βοναπάρτη του οποίου έμελλε νά γίνει προστατευόμενος και όμοτράπεζος.⁹

‘Ο Βιλουαζόν φρόντισε νά έπωφεληθεί από τήν εύνοια που τόν περιέβαλλε. Έκείνο τόν καιρό γινόταν ή αναδιοργάνωση τής δημόσιας εκπαίδευσης. Σκέφτηκε πώς θά του ήταν εύκολο σέ αυτές τές περιστάσεις νά πάρει μία θέση επικερδέστερη και ασφαλέστερη από τά μαθήματα έλληνικών που έκανε. Στίς 15 Ζεκιμνάτ έτος Χ [Πέμπτη 15' Απριλίου 1802] απέυθινε στον Ύπουργό μία αίτηση μέ τήν όποία του ζήτησε «μία θέση έπιθεωρητού σπουδών έλληνικής και λατινικής φιλολογίας και αρχαιογνωσίας στά κεντρικά σχολεία ή μία έδρα αρχαίων και νέων έλληνικών σέ κάποιο ειδικό σχολείο ή τήν έποπτεία μιας δημόσιας βιβλιοθήκης, ή έπιτέλους όποια άλλη άπασχόληση που θά του επέτρεπε νά ζήσει και νά άφιερώσει στή δημόσια όφελεια τούς καρπούς σαράντα χρόνων έπίμονων μελετών και μακροχρόνιων και επίπονων ταξιδιών». ‘Ο Σαπτάλ δέν ικανοποίησε αυτό τό αίτημα, αλλά μερικés μέρες άργότερα ό Βιλουαζόν εξέλεξε μέλος του ‘Ινστιτούτου¹⁰. Μετά τρεις μήνες, ένα διάταγμα τών Ύπατων του χορήγησε δόθμεια 1200 φράγκων¹¹ και στίς 14 Δεκεμβρίου 1803, διορίστηκε μέλος τής Λεγεώνας τής Τιμής. Αυτό του επέτρεψε νά κάνει ύπομονη. ‘Αλλά δέν περίμενε παρά μόνο τήν κατάλληλη ευκαιρία γιά νά κάνει νά άκουστούν καινούργιες διεκδικήσεις. ‘Η έλευση τής Άντοκρατορίας¹² του τήν πρόσφερε. Έγερτικός στό δημοκρατικό σχήμα, εύνοούμενος του Πρώτου Ύπατου, δέν ήταν δυνατό παρά νά δει μέ ικανοποίηση τήν νέα τάξη πραγμάτων. ‘Αποφάσισε νά έπωφεληθεί. ‘Η εύνοια του Άντοκράτορα του ήταν έκ προοιμίου ξεασφαλισμένη. Δέν άμφέβαλλε πώς μπορούσε νά ύπολογίσει και στήν εύνοια τών Ύπουργών. ‘Η καινούργια κυβέρνηση είχε μετά δίαις συγκροτηθεί όταν άρχισε τά διαβητήματά του. Γιά νά τά φέρει σέ πέρας άνάπτυξε όλα τά μέσα τής διπλωματίας του και έβγαλε σέ κίνηση όλες τές έπιρροές που μπορούσε νά διαθέσει. Τό Βρετανικό Μουσείο¹³ φυλάει τό άχρονολόγητο και άνυπόγραφο πρακτικό μιάς αίτησης ή «έπιμονήματος» προοριζόμενου προφανώς γιά τόν καινούργιο Ύπουργό Έσωτερικών, κύριο ντε Σαμπτανί (M. de Champagny)¹⁴:

Τολμώ νά πάρω τήν έλευθερία, ταπεινά νά σάς ίκετεύσω νά θελήσετε νά δείξετε τήν καλοσύνη νά καταστήσετε τόν μισθό μου από τήν έδρα στήν Έθνική Βιβλιοθήκη ίσο μέ αυτόν τών νεαρών συναδέλφων μου, οι όποιοι διοί έχουν, έξαιρουμένου τού έλλογίμου Σασι (Sacy), πέρα από αυτόν τόν μισθό, πολλαπλές θέσεις άδρά άμειβόμενες και κάποιοι

οι, όπως οι πολίτες Λαγκλές (Langlès) και Μιλέν, διαβέτουν και κατοικία, και ίσο μέ αυτόν του Ντόμ Ραφαήλ (Dom Raphael), ό όποίος μόλις πρό όλίγου έλαβε τόν διορισμό του δίπλα σέ αυτόν τόν τελευταίο άναφερθέντα ικανό καθηγητή και έχει ήδη πέντε χιλιάδες φράγκα άμοιβή, άμέσως από τήν ημέρα που άνέλαβε τά καθήκοντά του.

Εύδοκώστε νά σημειώσετε, φίλε κύριε, πώς οι φιλόλογοι κοί τίλο μου, ή τμή τήν όποία έχω νά είμαι μέλος τών δώδεκα έπιφανέστερων Άκαδημιών τής Εύρώπης, οι μακρόχρονες εργασιές μου, τά πολυάριθμα έργα μου, ή ύδοκώχ τήν όποία οι ξένοι και οι ήμέτεροι λόγιοι εύδοκώσαν νά κάνουν στίς προστάθειές μου, ή δυστυχία που μου έλαχε νά χάσω είκοσι τέσσερις χιλιάδες φράγκα εισόδημα από τήν περιουσία μου λόγω τής αποζημίωσης σέ χαρτονόμισμα, μου όνουν κάποια δικαίωμάτα σέ αυτή τή χάρη τήν όποία τολμώ νά προσδοκώ από τήν καλοσύνη και τήν εύθυνία σας.

‘Η έδρα μου, φίλε ύπουργέ φίλε κύριε, θά ήταν άπειρους χρησιμότερη, άν σύμφωνα μέ τίς έπιθυμίες πολυάριθμων φίλων τής άρχαίας έλληνικής γλώσσας, μεταφερόταν στό Κολλέγιο τής Γαλλίας και ή όργάνωσή της ήταν παρόμοια μέ αυτήν τών άλλων του ίδρυματος αυτού, μέ άνάθεση νά διδάσκει από κοινού τά αρχαία και τά νέα έλληνικά, τά όποια φωτίζουν άμοιβαία. Αυτός ό προβλεπόμενος στό Κολλέγιο τής Γαλλίας, έπιθυμητός από πλήθος φιλομαθών, και τολμώ νά τό πώ, άπαίτηση τής κοινής γνώμης, θά κόστιζε πολύ λίγο μέ τήν κατάργηση τής έδρας στήν Έθνική Βιβλιοθήκη.

‘Αφού ζήτησε, όπως είδαμε, σχεδόν γιά τούς τύπους τήν έξομοίωση του μισθού του μέ αυτόν τών συναδέλφων του, προβλέποντας πώς ό κύριος ντε Σαμπτανί θά διάταζε, τό ίδιο όπως ό Σαπτάλ (Chaptal) και ό Λισιέν (Lucien), νά θεωρησει σάν ίση και όμοια τήν διδασκαλία τών νέων έλλινικών μέ αυτήν τών ανατολικών γλωσσών, και άντιλαμβάνόμενος πώς ό μόνος τρόπος νά τήν πετύχει ήταν ό «προβίβασιμος» τής έδρας του σέ ένα άλλο ίδρυμα, ζήτησε νά τήν μεταφέρουν στό Κολλέγιο τής Γαλλίας, τό φυσικό καταφύγιο τών πιο ποιικών διδασκαλιών. Δέν γνώριζε τόν κύριο ντε Σαμπτανί, έτσι δέν του άπεύθινε άπευθείας τήν αίτησή¹⁵ του, αλλά τήν έστειλε στον ντε Ζεραντό¹⁷ (de Gérardon), ό όποίος μόλις είχε διοριστεί γενικός γραμματέας του Ύπουργείου και μέ τόν όποιο είχε σχέσεις. Δέν μπορούσε νά άμφιβάλλει γιά τήν άπέναντί του καλή προαίρεση του φιλοσόφου και πολιτικού άνδρα, ό όποίος εκείνο τόν καιρό ήταν ύποψήφιός γιά τό ‘Ινστιτούτο. ‘Επιπλέον, έντοίτοις, ζήτησε νά τόν ύποστηρίξει πρós τόν Ύπουργό μέ τίς συστάσεις τής ή κυρία Νιφρενουά¹⁸ (Mme Dufrenoy). Στήν αίτηση έπιυνάφηκε μία έπιστολή¹⁹ μέ τήν όποία ό Βιλουαζόν ζήτησε από τόν ντε Ζεραντό νά ύπενημίσει στον Ύπουργό τίς μακροχρόνιες εργασίες του, τό πλήθος τών έργων του, τά ταξίδια του στήν Έλλάδα, στήν ‘Ασία, στήν ‘Ιταλία, στήν Γερμανία,

τήν απάλεια τῶν εἰκῶν τεσσάρων χιλιάδων φράγκων εἰσοδήματος. Κατέληγε λέγοντας: «Ἡ μοῖρα μου, ἡ τύχη μου, ἡ ὑπαρξή μου, ἡ εὐτυχία μου ξερατῶνται ἀπὸ τοῦ τί θὰ πείτε καὶ πόσῃ τὴν ἀναφορά πού θὰ γίνεῖ στὸν Ἀυτοκράτορα» καὶ τοῦ ζήτησε νὰ ἐπιδώξῃ νὰ τοῦ ἔξασφαλισθεῖ μία ἀπάντηση καὶ μία ἀκρόαση.

Ἐνα γράμμα τόσο πιεστικό δὲν μπορούσε παρὰ νὰ συγκινήσει τὸν ντε Ζεραντό. Ἐξάλλου ὁ Βιλουαζὸν ἔβαλε τοὺς φίλους του νὰ ἐνεργήσουν, κυρίως τὸν Μιλέν, ὁ ὁποῖος, ἀπὸ πενταετίας ἀφροισμένος συμπαραστάτης σὲ ὅλα του τὰ ἐγχειρήματα, εἶχε καὶ μεγάλη περιωπή στὰ μάτια τοῦ Ὑφυπουργοῦ Μαρέ²⁸ (Maret). Ἐτοῖ ἡ ὑπόθεση δὲν πάει σὲ μάρκος καὶ ἤδη ἀπὸ τὸ Σάββατο 17 Νοεμβρίου, τὸ διάταγμα²⁹ πού ἐπισημοποίησε τὴν μεταφορά τῆς ἔδρας τῶν νέων ἑλληνικῶν ἀπὸ τὴν Σχολή Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν στὸ Κολλέγιο τῆς Γαλλίας ἔφτασε νὰ ὑποβληθεῖ τὴν ἀποφασίῃ τοῦ Ἀυτοκράτορα. Τὴν ἐπομένη, ὁ ντε Ζεραντό ἔσπευσε νὰ ἐνημερώσει τὸν Βιλουαζὸν πὼς τὸ διάταγμα ὑπογράφηκε. Ἐπισηφρόντας αὐτὸς στὸ σπίτι του, ἔχοντας περάσει τὴν βραδιά κοντὰ στὸν κύριο ντε Σενκρουά (de Sainte-Croix), ὄρθκε τὸ μυλιέτο πού τοῦ ἀντάγγελλε αὐτὴ τὴν καλὴ εἰδηση καὶ πάραυτα τὴν ἔκανε γνωστὴ στὸν Μιλέν.

Ἄγαπητέ μου φίλε²⁸,

Γυρίζω σπίτι μου μὲ τρομεροῦς πόνους προερχόμενους, νομίζω, ἀπὸ ἀέρια καὶ μόλις ἔχω τὸν χρόνον καὶ τὴ δύναμιν νὰ σὰς πῶ μὲ δυὸ λέξεις πὼς ὁ ἀξιαγάπητος κύριος ντε Ζεραντό εἶχε τὴν υπέρτατην καλοσύνη νὰ μοῦ ἀναγγεῖλει αὐτοστιγμὴ πὼς ἔλαβε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἑσωτερικῶν τὸ αὐτοκράτορικό διάταγμα γιὰ τὴν μεταβίβαση τῆς ἔδρας μου. Θὰ εἶχα ἔρθει, ὅπως ὄφειλα, νὰ σὰς τὸ γνωστοποιήσω, ἀγαπητέ φίλε, ὅμως φοβῶμαι πὼς δὲν θὰ μπόρῃω νὰ δωθῶ αὐτῷ τὸ πρῶν. Κατὰ τὰ ἄλλα, πέρασα τὴν βραδιά στὸ σπίτι τοῦ φίλου μου κυρίου ντε Σενκρουά, ὁ ὁποῖος θερμὰ συμμεριζεῖται τὰ αἰσθήματα καὶ τοὺς πόθους μου, καθὼς καὶ οἱ φίλοι του. Σὰς παρακαλῶ νὰ γνωρίσετε τὸν διορισμὸ μου στὸν παλιὸ φίλο καὶ συνδόλεγο κύριο Ντασιέ (Dacier). Ἄν δὲν ἦμουν ἀδιάθετος θὰ πήγαῖνα νὰ ἰδῶ τὸν σοφὸ συνάδελφό μας καὶ πρόδρομο τῆς εἰδικῆς σχολῆς μας, κύριο Λανγκλές (Langlès), νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ μὴν μὲ βάλεῖ στὸ πρόγραμμα τῆς σχολικῆς χρονιάς πού θὰ ἀρχίσῃ²⁹, οὔτε στὸ μισθολόγιό τοῦ ἐρχόμενου μῆνα. Θὰ εἰσπράξω μόνον τὴν ἐρχόμενα μῆνα καὶ τὸν περασμένο πού ἔχει καθυστορηθῆ, ἐκτός καὶ ἂν πάει στὸ σακκούλι τοῦ καινούργιου πάπα. Σὰς παρακαλῶ νὰ ὑπολογίζετε στὴν θαδιά καὶ αἰώνια εὐγνωμοσύνη μου καὶ νὰ ξέρετε πὼς ὁ λόγιος πού σὰς τὴν ὀφείλει μορεῖ δυστυχῶς νὰ ξεχνᾷται, ὅ, τι διαβάζει, τίς γὰρες ὅμως ποτέ, τὸ ἴδιο ὅπως καὶ τὰ δείγματα ἐνδιαφέροντος καὶ φιλίας πού μοῦ προσφέρατε σὲ αὐτὴ τὴν περίστασι, καὶ νὰ ὑποβάλλετε τὸ σεβαστικὸ προσκυνήμα μου στὸν ἐπιφανῆ φίλο σας κύριο Μαρέ.

Σήμερα Δευτέρα, μία ἡ ὥρα τῆ νύχτα²⁴.

Οἱ πόνοι γιὰ τοὺς ὁποίους παραπονεῖται ὁ Βιλουαζὸν

καὶ πού ἦταν ἴσως τὸ πρῶτο σύμπτωμα τῆς ἀρρώστιας πού θὰ τὸν ἐπλήττε, δὲν τὸν ἐμπόδιον, τέσσερις μέρες ἀργότερα, νὰ πάει στὴν Ἀκαδημία καὶ νὰ συμμετάσχει στὴν ἐκλογὴ τοῦ Μιλέν²⁵. Ἦταν μία ἐπένδυση στὴν εὐγνωμοσύνη τοῦ Μιλέν, τὴν ὁποία σὺντομα ἐπρόκειτο νὰ ἐπενθμίσει καὶ νὰ ζητήσει μία νέα ἐκδόουση. Ὅσο εὐχαριστήμενος καὶ νὰ ἦταν ἀπὸ τὴν μετακίνηση τῆς διδασκαλίας του στὸ Κολλέγιο τῆς Γαλλίας, ὁ Βιλουαζὸν δὲν ἦταν ἀπολύτως ἱκανοποιημένος. Φαίνεται πὼς δὲν τοῦ εἶχε δοθεῖ ἡ ἀμοιβὴ τὴν ὁποία ὑπολόγιζε καὶ πὼς δὲν εἶχε ἐπιτύχει οὔτε τὴν ἔξουσιοδότηση νὰ προσθέσει στὴ διδασκαλία του τὸν νέον ἑλληνικὸν καὶ ἕνα μάθημα ἀρχαίων ἑλληνικῶν. Γρήγορα ξεκίνησε νέα διαβήματα γιὰ νὰ ἀποκτήσει αὐτὸ τὸ δικαίωμα²⁶ καὶ πάλι στὸν Μιλέν ἀπευθύνθηκε καὶ σὲ αὐτὴ τὴν περίστασι, καταφεύγοντας ταυτόχρονα καὶ στὴν ὑποστήριξη τοῦ Μαρέ, ὁ ὁποῖος ἦταν παντοῦνυμνος κοντὰ στὸν Ἀυτοκράτορα.

Κύριε καὶ ἀγαπητέ συνάδελφε²⁶,

Γεμάτος ἐμπιστοσύνη στὴν θεομὴ καὶ γενναϊόδοξη φιλία σας, τῆς ὁποίας τόσες γενναῖες ἀποδείξεις μοῦ ἔχετε δώσει, σὰς παρακαλῶ ἐπιμόνα, νὰ διαβάσετε, νὰ προσθη-
σετε καὶ κυρίως νὰ συστήσετε μὲ τὸν πλέον ἐνεργητικὸ καὶ σταθερὸ τρόπο τὸ συνημμένον ἐδῶ ὑπόμνημα καὶ ἐπιταχύνετε τὴν ὁλοκλήρωσι τῆς ὑποθέσεώς μου γιὰ τὴν ὁποία θεομὴ γνοιάζονται ὁ κύριος Ὑπουργός, ὁ κύριος ντε Ζεραντό, ὁ κύριος Μπαρμπιέ ντε Νεφβίλ (Barbier de Neuville), ὁ κύριος Ἀμορι-Ντιβάλ (Amaury-Duval). Ἐσείς ἐξυπηρετεῖτε πὼς γρήγορα τοὺς φίλους παρὰ τὸν ἐαυτὸ σας, ἐσεῖς πῶς ἀκόμα δὲν ἔχετε τὴν ἐπικύρωσίν σας²⁷, ἐπειδὴ (δίνετε στοὺς φίλους σας) χίλιες φορές περισσότερο ζῆλο καὶ θερμῆ. Ἀφήνομαι στὴν ἐνεργητικότητά καὶ τὴν θεομὴ φιλία σας καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ ὑπολογίζετε στὴν ἀνταπόδοσίν τῆς ἀπὸ τὸν συνάδελφό σας.

Ντ' Ἀνς ντε Βιλουαζὸν

Υ.Γ. Κυρίως προσπαθήστε, ἀγαπητέ φίλε, νὰ μὲ κρατήσετε ἐνημερωθῆ καὶ τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ὁ κύριος Μαρέ θὰ ἔχει ἀποτελεῖ τὴν ὑπόθεσίν μου στὸν Ὑπουργό, ὁ ὁποῖος τὴν περριμένει.

Σήμερα Τρίτη.

Τρεῖς μέρες ἀργότερα, καινούργιον μυλιέτο πρὸς τὸν Μιλέν²⁸:

Ὁ Ντ' Ἀνς ντε Βιλουαζὸν, τοῦ ἔγραφε, πέρασε νὰ ἀποαστεῖ τὸν φίλο του καὶ ἑλλόγιμο συνάδελφο κύριο Μιλέν καὶ ἴνα(!)²⁹ τοῦ εἶπει πὼς ἔμαθε σήμερα τὸ πρῶν ἀπὸ τὸν Ἀυτοκράτορα καὶ τὸν Ὑπουργό πὼς ἡ ὑπόθεσίν του εἶχε ἐντυχῆς καὶ σύμφωνα μὲ τὴς ἐπιθυμίας του τέμα, πὼς τὸ νέο ὑπογεγραμμένο αὐτοκράτορικό διάταγμα, τὸ ὁποῖο ἐπανορθώνει τὰ δύο ἕλικα σφάλματα³⁰ τοῦ ἀποστολῆ, βρισκεται στὰ χεῖρα τοῦ Ὑπουργοῦ. Βλέπετε, ἀγαπητέ φίλε, πὼς δὲν πρέπει ποτέ νὰ ἀπελιπίεται κανεὶς γὰ τίποτα. Λεχθεῖτε ὅλες μου τίς ἐνχαίσεις καὶ ὑποβάλλετε τὴν ἀπόδοσίν τοῦ

σεβασμού και της ευγνωμοσύνης μου στον κύριο Μαρέ.

Τό γράμμα αυτό πρέπει να γράφτηκε την 5η Χιονιστή έτος XIII [(Τετάρτη) 26 Δεκεμβρίου 1804]. Την ημέρα αυτή πράγματι υπογράφηκε το διάταγμα²¹ το οποίο εξουσιοδοτούσε την διδασκαλία ενός μαθήματος αρχαίων ελληνικών και ανέβαζε την άμοιβή του από πέντε σε έξι χιλιάδες φράγκα, όπως αυτή των άλλων καθηγητών του Κολλεγίου της Γαλλίας.

Οι έπιθυμίες του ντε Βιλουαζόν εκπληρώθηκαν, αλλά η κατάσταση της υγείας του τον εμπόδιζε να γευτεί τον θρίαμβό του. Οί πόνοι για τους οποίους παραπονιόταν στον μπιλιέ του προς τόν Μιλέν ήταν ο πρόδρομος της ασθένειας από την οποία έπαυσε, έναν όξυ έτερο με ταχεία εξέλιξη. Σέ γράμμα της 8 Φεβρουαρίου²² με τό ποιο ανάγγελλε στον Όμπερλέν (Oberlin) τόν διορισμό του στο Κολλέγιο της Γαλλίας, συμπλήρωνε πώς μέν η άρρώστια του εμπόδιζε να άπαντήσει στά τόσο φιλικά και στοργικά γράμματα τά όποια αυτός του τό είχε γράψει. «Όμως, στίβαρος όπως ήταν, στό άνθος της ηλικίας, δέν έδωσε σημασία στην άρρώστια του και δέν διέκρινε λόγω αυτής τίς μελέτες του. Ή μεταφορά της έδρας του νεοελληνικής γλώσσας στό Κολλέγιο της Γαλλίας ήταν ό,τι έπεριε γιανά τον στριζέει καινά τόν ένθαρρύνει γιανά τίς συνεχίσει.

Έντούτοις πληροίχε η στιγμή κατά την όποια θα ήταν υποχωρημένος να τίς εγκαταλείψει. Τόν όπιμένο μήνα, σέ γράμμα²³ με τό όποιο παρακάλιστε τόν Όμπερλέν να υποβάλλει τούς χειρειομύους του — έπρόκειτο να είναι οι τελευταίοι — στους κυρίους Σβέιγκχάουζερ (Schweighäuser) πατέρα και υίο, έκλιανε με αυτά τά άπλά λόγια, στά όποια όμως προβάλλει η θλίψη του: «Νά είσαστε καλύτερα από έμένα». Πράγματι, η άρρώστια από την όποια υπέφερε άντινά να υποχωρήσει, πήγαινε όλο και χειρότερα. Καί αυτός πού ήταν τόσο τακτικός στις συνεδριάσεις της 'Ακαδημίας έπαυε να έρχεται από τίς 12 'Υετώδους (1η Φεβρουαρίου 1805). Ξαναφάνηκε έντούτοις στις 15 Βλαστέου²⁴ (6 'Απριλίου 1805), την ημέρα της έκλογής του ντε Ζεραντό. Όμως δέν τόν ξαναείδαμε πιά. Είκοσι μέρες άργότερα, στις 6 'Ανθεστηριώνος (26 'Απριλίου 1805), έξέπνε χωρίς να άνθερί στην έδρα πού δημιουργήθηκε γι' αυτόν και πού μαζί με αυτόν χάθηκε από τό Κολλέγιο της Γαλλίας²⁵.

Σάρλ Ζορέ (Charles Joret)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. *Comptes rendus des séances de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres*. Bulletin de mai-juin 1908, σ. 310.
2. Chardon de la Rochette, *Notice sur la vie et les principaux ouvrages de Jean-Baptiste Gaspard d'Ansse de Vilvoison*, σ. 18. — Etienne Quatrefemes, λήμμα «d'Ansse de Vilvoison» στην *Nouvelle biographie universelle*.
3. *Mme de Staël et l'helleniste d'Ansse de Vilvoison (Revue d'histoire littéraire de la France*, τόμ. XV, 1908, σ. 610 κ.ε.).
4. Σατλάι (Záv-Αντουάν) [Chaptal (Jean-Antoine)], γεννήθηκε τό 1756, είσήλθε στό Συμβούλιο Έπικρατείας μετά τήν 18η Όμυχλώδους, διορίστηκε Ύπουργός τήν 1η Όμυχλώδους έτος IX

(21 Ιανουαρίου 1801).

5. Βλέπε πού κάτω τό γράμμα στον Πρώτο Ύπατο.
6. Λεμπλόν (Γκασπαρ-Μισέλ) [Leblond (Gaspard-Michel)], γεννήθηκε στην Κάν (Caen) στις 24 Νοεμβρίου 1738, έφωρος στη βιβλιοθήκη τοú δούκα της Ουλεάνης, διορίστηκε τό 1772 μέλος της 'Ακαδημίας Έπιγραφών, ήταν από τίς 23 'Απριλίου 1791 βιβλιοθηκάρχος της Βιβλιοθήκης τών Τεσσαρών Έθνών. (Πβλ. Α. Franklin, *Histoire de la Bibliothèque Mazarine et du Palais de l'Institut*, Paris 1901, in-8°, σ. 279).
7. Museum, Additional Mss. 23889 fol.1.
8. Θά έπεριε να γίνει είκοσι δύο έτών.
9. Δειπνούσε στους Ύπάτους κάθε Δεκάτη, άν γίνει πιστευτός ό Χάζ (Hase). Γράμμα από 7 Όμυχλώδους έτος Χ, 30 Όκτωβρίου 1801. (*Briefe von der Wanderung und aus Paris*, Leipzig, 1894, in-8°, σ. 66).
10. Αυτόγραφο στην κατοχή του κυρίου Ρομπέρ ντε Κουρσέλ (Robert de Courcel).
11. 4'Ανθεστηριώνος έτος Χ (24 'Απριλίου 1802).
12. 25 Θεομυιώδους έτος Χ (13 Αύγουστου 1802), Arch. nat. AF, iv, πλαχ. 389. Είναι προφανώς από παραδρομή πού ό Χάζ (Hase) έγραφε στις 30 Όκτωβρίου 1801 πώς ό Βιλουαζόν είχε άμοιβή 7.000 φράγκων (ό.π., σ. 66).
13. Ή Αύτοκρατορία προκηρύχθηκε με ένα προβούλευμα συγκλήτου στις 18 Μαΐου 1804, αλλά τά Ύπουργεία δέν συστάθηκαν παρά τέσσερις μήνες άργότερα.
14. Additional Mss. 23889, fol. 145b.
15. Champagny (J.B. Nompère de), γεννήθηκε στην Ροάν (Roanne) τό 1756, δουλευτής τών ευγενών, εκλήθη στό Συμβούλιο Έπικρατείας τό 1800, διορίστηκε τό 1801 πρεσβευτής στη Βιέννη και στις 20 Θεομυιώδους έτος ΧΙΙ (9 Αύγουστου 1804), Ύπουργός Έσωτερικών, σέ άντικατάσταση του Σατλάι, ό όποιος είχε παραιτηθεί. Λόγω άπουσίας του, στη διάρκεια της όποίας προσωρινά άντικαταστάθηκε από τόν Πορταλίς (Portalis), δέν διορίστηκε παρά στις 13 Όμυχλώδους έτος ΧΙΙΙ (4 Νοεμβρίου 1804).
16. Άν έντούτοις δέν πρόκειται για μία συνοδευτική έπιστολή και όχι για τό υπόμνημά πού άναγράφεται πού πάνω.
17. De Gérande (Joseph-Marie), γεννήθηκε στη Λυών τό 1772. Προγαρμένως μετά την πολιορκία της Λυών, έπέστρεψε στη Γαλλία τό 1795. Δύο χρόνια άργότερα όλοούθησε την Καμίη Ζορντάν (Camille Jordan) στην Έλβετία και την Γερμανία, κι έπέστρεψε στη Γαλλία μετά τόν γάμο του. Έγινε γνωστός με μία έργασια τίτλοορορουμενη *Les signes et l'art de penser dans leurs rapports mutuels*. Διορισμένος από τόν Λισιέν (Lucien) στή Ύπουργείο Έσωτερικών, προσηθήθηκε Γενικός Ολομνημάτας του από τόν κύριο ντε Σαμπανί (de Champagny) στις 5 Νοεμβρίου 1804 (14 Όμυχλώδους έτος ΧΙΙΙ).
18. Νταφρενού (Αντελαίν-Ζυλέ Μπιλέ) [Dufresnoy (Adélaïde-Gillette Billel)], γεννήθηκε στη Νάντ (Nantes) τό 1765. Παντρεμένη με έναν δικηγόρο τό δικαστήριο τοú Σατλέ, ό όποιος καταστράφηκε από τήν Έπανάσταση, ακολούθησε τόν συζύγο της στην Ίταλία, όπου αυτός διορίστηκε όπιός δικαστικός γραφέας. Έγινε γνωστή για μία Συλλογή Έλεγείων και έλαβε τιμητική σύνταξη με έντολή τοú Ναπολέοντα.
19. Τό γράμμα αυτό, χρονολογημένο από 8 Νοεμβρίου 1804, τοú

- όποιο ή διεύθυνση παραλήπτη έχει χαθεί, προοριζόταν προφανώς για τόν τον Ζεραντό. Η διατύπωση «Θά μέ χαροποιούσε ιδιαίτερα να όφειλω τήν έπιτυχία μου έννα φιλόσοφο τής περιωπής σας» δέν άφηνει καμία άμβιβολία σχετικά μέ τόν παραλήπτη. Όφειλω τήν γνώση αυτού του αυτόγραφου στόν κύριο Σαραβάνι (Charavay), ό όποιος είχε τήν καλοσύνη να μού τό κοινοποιήσει.
20. Μαρέ (Τγκ-Μπερνάρ) (Maret, Hugues-Bernard), γεννημένος στή Ντιζόν (Dijon) τό 1763, Ύφυπουργός.
21. Arch. nat. AF, iv, plaq. 853, n° 3.
22. Bibl. nat., ms. fr., 1093, fol. 140.
23. Τό όνομα του Βιλουαζόν έξεφανίζεται πρόγρηματι από τό πρόγραμμα τής σχολής μαζί μέ τό μάθημα τών έλληνικών, τό όποιο δέν ξαναταφοροίστηκε παρά τό 1815 μέ διδάσκοντα τόν Χάζ (Hase). Πβλ. Carrière, *Notice historique (Mélanges orientaux, 1883)*.
24. Ό Βιλουαζόν έγραψε άσφαλώς μία ή άρα τή νύχτα άντί γά μία ή άρα τό πρωί, άρα τό γράμμα αυτό δέν μπορεί να γράφτηκε παρά μέσα στή νύχτα τής Κυριακής 18 πρώτίν Δευτέρας 19.
25. 2 Παγκόσμιος έτος XIII (23 Νοεμβρίου 1804). *Registre des procès-verbaux*, σ. 246.

26. Bibl. nat., Nouv. acq. fr., ms. 24701, fol. 155.
27. Έμφανώς πρόκειται για τήν έπικύφωση τής έκλογής του Μιλέν (Millin), πράγμα που έγινε πώς τό μυλιέτο αυτό είναι υστερότερο τής 23 Νοεμβρίου.
28. Μπλιέτο χωρίς ήμερομηνία. Bibl. nat. Nouv. acq. fr., ms. 24701, fol. 157.
29. Bibl. nat. Nouv. acq. fr., ms. 24701, fol. 156.
30. Σύμφωνα μέ τήν συνημμένη στό αυτοκρατορικό διάταγμα έκθεση του Ύπουργού, τό πρώτο λάθος ήταν πώς ξεχάστηκε ή έξουσιοδότηση να παραδίνεται μάθημα άρχαίας έλληνικής. Τό δεύτερο λάθος ήταν ή παροχή στόν Βιλουαζόν άμοιβής πέντε χιλιάδων άντί έξι χιλιάδων φράγκων.
31. Arch. nat., AF, iv, plaq. 876, n° 14.
32. Bibl. nat., ms. all. 192, fol. 154a.
33. Γράμμα τής 24 Μαρτίου 1805, ms. all. 192, fol. 152a.
34. *Registre des procès-verbaux*, p. 272.
35. Στην πραγματικότητα, ή έδρα άντικαταστάθηκε, έξι μήνες άργότερα, από μία έδρα τουρκικής γλώσσας, ή όποια ός τότε διδασκόταν μαζί μέ τήν περσική και διαχορίστηκε μέ τό διάταγμα τής 22 Όμυλώδους έτος XI= (12 Νοεμβρίου 1805). [Abel Lefranc, *Histoire du Collège de France*, (Αμτέλ Λεφράν, *Ιστορία του Κολλεγιόν τής Γαλλίας*), Παρισί 1893, σ. 310.]

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΣΕΙΡΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΨΗΦΙΔΕΣ

- ΔΑΝΙΗ ΙΑΚΩΒ
- Η αρχαιγνωσία του Οδυσσέα Ελύτι
- Μ.Σ. ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ
- «ΑΡΙΑΔΝΗ». Μια σπουδή στον ερωτικό Σεφέρη
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΟΓΛΟΥ
- «Είς τήν οδόν των Φιλελλήνων» του Α. Εμπειρίκου
- «Ο Έρωτας στα χρόνια» του Αλ. Παπαδιαμάντη
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και πνευματική ζωή
- ΑΝΤΕΙΑ ΦΡΑΝΤΖΗ
- Ερωτικές μεταμορφώσεις αντίδωμο στην Μάτη Χατζηλάζαρου
- Όψεις ή άλλες (Αναγνωστάκης
- Έγγονάπουλος – Καχτίτσης – Χατζής)
- ΣΟΝΙΑ ΙΑΝΙΣΚΑΓΙΑ
- Επιστημονικές
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΥΠΟΥΡΑΝΣ
- Πήγες να εγκοιμηθεί στο Ασκληπιείο τής Επιδάουρου
- ΒΙΚΤΩΡ ΙΒΑΝΟΒΙΤΣ
- Υπερρεαλισμός και «Υπερρεαλισμοί»

ΣΕΙΡΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

- ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΣ
- Πα τον Γκράμσ. Μεταξύ Σαρτρ και Αλτουσόρ
- Παρεμβάσεις
- ΠΙΕΤΡΟ ΙΝΓΚΡΑΟ
- Η κρίση και ο τρίτος δρόμος

• ΡΑΦΟ ΜΙΛΙΜΠΑΝΤ

Το κράτος στην καπιταλιστική κοινωνία του δικτατο συστήματος εξουσίας

• Τ.Σ. ΛΟΥΠΟΡΙΝΙ – Ε. ΜΠΑΛΙΜΠΑΡ – Α. ΤΟΖΕΛ

Η κριτική τής πολιτικής του Μαρξ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

• ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

Φύλλα-Φτερά

Ο Βασίλειος που πέθανε

• ΑΝΝΟΥΣ ΚΟΥΣΘΑΝΑ-ΡΟΕ

Η άλλη μου πατρίδα

• ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΡΜΠΑΛΛΑΣ

101 Παιήματα

• SALVATORE NICOSIA

Το σήμα και ή μνήμη

ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ

• Κάτι το «ΘΡΑΙΟΝ»

Μια περιήγηση στην ελληνική κατοχοισιά

• Kilsch (Made In Greece) (Άγγλικό)

• ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ο τρίτος δρόμος

• ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΪΤΣΗΣ

Ταγγάνηκη ορχήστρα

• ΜΙΑΤΟΣ ΣΚΟΥΡΑΣ

Ιστορία μιας γραμμής

• ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ

Το ημερολόγιο του Ανδρέα

ΔΟΚΙΜΙΑ

• ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Η οδισσώρτη κοινωνία

• ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ

Πολιτικά σύστημα και πολιτική

• ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Θεωρία, ιδεολογία και πολιτική στο Μεσοπόλεμο

• ΠΙΕΤΡΟΣ ΠΙΣΑΝΙΑΣ

Ο μαρξισμός τής ιστορικής σοσιαλδημοκρατίας

• ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΪΝ ΜΑΡΤΕΝ

Λαμπράκηδες. Ιστορία μιας γενιάς

• ΕΛΛΗ ΣΚΟΠΕΤΕΑ

Το «Πρώτο Βασίλειο» και ή μεγάλη ιδέα

• ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μια συνάντηση: Σεφέρης-Μακρυγιάννης

• ΠΙΕΤΡΟΣ ΜΑΡΤΙΝΙΔΗΣ

Συνηγορία τής παραλογοτεχνίας

• ΓΥΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΕΙΑ-ΚΟΙΝΟΝΙΑ

Μελέτες για τό σύστημα υγείας (συλλογικός τόμος)

• ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ

Η χρήση και ή κατάχρηση του αντιαμερικανισμού στην Ελλάδα

• ΠΛΟΥΤΗΣ ΣΕΡΒΑΣ

Το Κυπριακό. «Στρατηγική» και στρατηγική

Βιβλία που καλύπτουν τα ενδιαφέροντα και τους προβληματισμούς του σύγχρονου πολίτη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ, Δημόσφδρος 60, τηλ.: 210-72 32 819, fax: 210-72 26 107, e-mail: cpharou@otenet.gr
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΚΑΤΑΡΤΙ, Μαυρομυχάλη 9, 106 79 Αθήνα, τηλ.: 210-36 04 793 - 210-36 01 271, fax: 210-36 09 697